

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ
У ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ
ТА ВІДПОЧИНКУ

Методичні рекомендації студентам-практикантам

Харків – 2014

УДК [378.147.88:711.455.8](076)
ББК 74.580.252.4р30
О-64

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (протокол № 1 від 17.01.2014 р.)

Рецензенти:

Вакулєнко Т.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Кабанська Г.А., методист відділу практик ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Організаційно-виховна практика студентів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку : методичні рекомендації студентам-практикантам / [уклад. Балацинова А.Д. ; заг. ред. Золотухіна С.Т.]. – Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. – 50 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено мету, завдання, зміст, особливості організації та підведення підсумків організаційно-виховної практики студентів. Подано вимоги до оформлення звітної документації, основні нормативно-правові документи з організації діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

Рекомендовано студентам 3 курсу всіх спеціальностей, керівникам практики університету.

Видано за рахунок упорядника.

©Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2014
©Балацинова А.Д., 2014

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

Мета організаційно-виховної практики – розширення, поглиблення та закріплення професійно-педагогічних знань студентів, набуття ними досвіду самостійної організації життя та діяльності тимчасового дитячого колективу під час літнього відпочинку; формування вмій та навичок поєднувати колективні, групові та індивідуальні форми роботи; удосконалення організаційних, комунікативних, творчих умінь майбутнього вчителя; підготовка до виконання виховних функцій.

Завдання:

- ознайомлення з умовами побуту, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями дитячого закладу оздоровлення та відпочинку (далі – ДЗОВ), що виступає базою практики;

- виявлення специфіки виховної діяльності в період канікул, літнього відпочинку;

- поглиблення, закріплення й застосування знань із загальної педагогіки, основ педагогічної майстерності, соціальної педагогіки, психології;

- формування у студентів професійних якостей, власного стилю професійної діяльності;

- вивчення специфіки проявів вікових та індивідуальних особливостей дітей, стану їхнього здоров'я, умов життя та виховання;

- формування й розвиток у майбутніх педагогів навичок педагогічного спілкування з дітьми;

- вивчення специфіки планування виховної роботи в тимчасовому дитячому колективі;

- організація самообслуговування дітей, колективно-творчої діяльності за всіма напрямками виховання (розумового, морального, естетичного, трудового, фізичного, екологічного тощо).

У результаті проходження організаційно-виховної практики студент повинен **знати:**

- нормативно-правові основи роботи вожатого;

- типи літніх ДЗОВ;

- логіку розвитку табірної зміни, методику організації тематичних днів та тематичних змін;

- планування роботи в ДЗОВ;

- мету, зміст і форми роботи вихователя, вожатого за різними напрямками виховної діяльності;

- методику організації та проведення різноманітних виховних заходів, ігор в умовах ДЗОВ;

- особливості вікового розвитку дітей молодшого шкільного віку та підлітків;

- педагогіку тимчасового дитячого колективу;

- методику колективно-творчих виховних справ;

- особливості організації самоврядування у таборі;

- психологічні основи роботи з дітьми різних категорій (діти-сироти, діти-інваліди, «важковиховувані» діти та ін.);
- основні етичні правила взаємостосунків між членами постійного та тимчасового колективів;

- шляхи попередження та розв'язання конфліктних ситуацій;

вміти:

- планувати виховну роботу на зміну і на кожен день з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх інтересів;
- формувати тимчасовий дитячий колектив і використовувати його виховні можливості;
- моделювати та проводити різноманітні виховні заходи з дітьми різних виховних категорій;
- забезпечувати єдність колективних, групових та індивідуальних форм виховної роботи.
- здійснювати індивідуальний підхід до дітей з урахуванням віку, характеру, статі дитини;
- встановлювати педагогічно доцільні стосунки, регулювати міжколективні та внутрішньоколективні стосунки;
- організовувати самоврядування в колективі й направляти його діяльність, створювати умови для розвитку самодіяльності дітей;
- вести цілеспрямоване педагогічне спостереження, аналізувати отримані результати, проводити психолого-педагогічну діагностику особистості дитини й колективу;
- прогнозувати виховний результат;
- корегувати свою діяльність.

ПРОГРАМА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

Модуль 1. Підготовка студентів до роботи в ДЗОВ

Змістовий модуль 1. Збір-семінар з підготовки студентів III курсів до роботи в ДЗОВ

Тема 1. Місце організаційно-виховної практики в системі професійної підготовки майбутніх учителів

Мета, завдання та зміст організаційно-виховної практики. Особливості організаційно-виховної практики в різних типах дитячих закладів оздоровлення та відпочинку в літній період. Нормативно-правові акти з питань організації відпочинку та оздоровлення дітей.

Тема 2. Педагогічні можливості ДЗОВ. Логіка табірної зміни. Планування виховної роботи в таборі, загоні.

Виховний та розвивальний характер літніх канікул. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку як виховна, культурно-дозвіллева та оздоровча установа. Особливості його виховного потенціалу для забезпечення емоційно привабливого дозвілля, відновлення здоров'я, творчої самореалізації дітей та підлітків. Особливості природного та соціального оточення, їх використання у

виховній роботі. Наступність у роботі зі школою, сім'єю, дитячими громадськими організаціями. Принципи роботи. Функції ДЗОВ, пріоритетні напрями роботи.

Три періоди (цикли) табірної зміни – організаційний, основний та підсумковий.

Організаційний період. Адаптація дітей до життя табору, знайомство дітей між собою, з вожатими; створення тимчасових дитячих колективів, організаційні збори загонів, табору; колективне планування, «Подорож по службах табору», «вогники» знайомства, запис у гуртки, секції, свята творчості, інші форми включення дітей та підлітків в активне життя.

Основний період. Колективна організація справ у загоні, взаємодія загонів. Роль органів самоврядування (постійних і тимчасових) в організації життя табору. Колективно-організаторська діяльність. Зміст, форми і методи основних видів виховної діяльності табору, їх взаємодія.

Самообслуговуюча та продуктивна праця. Спільна робота з підприємствами, установами, господарствами з професійної орієнтації підлітків. Створення майстерень, ремонтних бригад, табірних бюро добрих послуг.

Пізнавальна діяльність з розширення кругозору дітей, вивчення історичних, трудових і мистецьких пам'яток, культурно-історичних традицій свого регіону.

Фізкультурно-оздоровча, туристсько-краєзнавча діяльність.

Художньо-естетична діяльність. Створення умов для художньої творчості дітей, естетики побуту, розвитку естетичного смаку, культури поведінки і взаємин.

Екологічна та природоохоронна діяльність. Створення екологічних карт, стежок, «зелених» і «блакитних» патрулів. Обладнання на території табору саду, городу, теплиці та інших об'єктів.

Діяльність клубів, гуртків, секцій з розвитку інтересів, здібностей до творчості у дітей.

Заключний період. Організація діяльності загонів і табору з підведення підсумків життя й роботи за зміну. Використання творчих форм звіту, оглядів знань, умінь. Прощальні вогнища, «вогники». Форми заохочення.

Технологія планування виховної роботи в ДЗОВ. Види планів та їх структура. Форми залучення дітей до планування. Загонова документація вожатого, вихователя.

Тема 3. Організація праці вожатого. Педагогічний стиль вожатого. Педагогічна етика в умовах ДЗОВ.

Робочий день вожатих і вихователів: нормативно-правові норми й вимоги. Відповідальність за охорону здоров'я та життя дітей. Особливості взаємодії з колегами по загону: розподіл обов'язків і функцій, пред'явлення єдиних педагогічних вимог.

Союзники і помічники вожатого: взаємодія з тренерами, інструкторами з фізкультури, плавання, керівниками гуртків.

Педагогічна етика. Педагогічний стиль вожатого. Імідж педагога. Творча особистість вожатого – одна з умов успіху педагогічної діяльності. Авторитет вожатого серед дітей та дорослих. Творче вирішення педагогічних завдань, вихід із складних соціально-педагогічних ситуацій. Етикет на всі випадки життя.

Тема 4. Охорона життя та здоров'я дітей у ДЗОВ.

Гігієна табірної життя (режим дня, гігієна харчування дітей у таборі, гігієнічні вимоги до спальних корпусів, гігієна купання, правила поведінки дітей біля водоймищ).

Правові норми поведінки вихованців, дисципліна у таборі.

Використання природно-кліматичних умов місцевості для зміцнення здоров'я й загартування, заняття фізичною культурою, спортом і туризмом у таборі (ранкова гімнастика, фізкультурні заняття та ігри, уроки плавання, навчально-тренувальні заняття у фізкультурних гуртках та секціях, прогулянки, екскурсії, турпоходи, фізкультурні забави на вечорах та загальнотабірних святах).

Правила техніки безпеки та їх роль у попередженні дитячого травматизму (протипожежна безпека); дії керівника дитячого колективу в екстремальних випадках (поведінка при ушкодженні струмом, хімічними речовинами).

Валеологічне виховання дітей у літньому оздоровчому таборі (формування загальних уявлень дітей щодо власного здоров'я, широка пропаганда здорового способу життя).

Тема 5. Особливості створення тимчасового дитячого колективу. Самоврядування та співуправління у таборі.

Поняття про тимчасовий дитячий колектив. Його психологічні особливості: збірність, автономність, динамізм внутрішньокolleктивних відносин, інтенсивність спілкування, особливі темп і ритм життя. Циклічність у формуванні та розвитку. Особливості формування та роботи з тимчасовим дитячим колективом.

Організація дитячого самоврядування та принципи взаємодії органів самоврядування з дорослими. Співуправління. Нестандартні, творчі форми організації дитячого самоврядування.

Тема 6. Психологічні основи роботи вожатого з різними категоріями дітей.

Особливості діяльності вожатого, вихователя з вивчення особистості дитини та колективу в умовах табору. Врахування вікових та психологічних особливостей дітей при організації оздоровчо-виховного процесу.

Особливості організації оздоровлення та відпочинку молодших школярів, молодших та старших підлітків.

Психологічні засади діяльності вожатого, вихователя з адаптації дітей-сиріт, дітей-інвалідів, «важковиховуваних» дітей у ДЗОВ.

Тема 7. Психологія ефективного спілкування в умовах ДЗОВ.

Специфіка спілкування вожатого, вихователя з дітьми в літньому оздоровчому таборі. Забезпечення педагогічно-доцільного стилю взаємин при розв'язанні педагогічних ситуацій.

Прийоми оптимізації педагогічної взаємодії вожатого з колегами та вихованцями.

Тема 8. Розвиток творчих здібностей та інтересів дітей у ДЗОВ.

Завдання літніх об'єднань з розвитку інтересів і здібностей дітей та підлітків. Форми і методи вивчення інтересів вихованців, їх вікових та індивідуальних особливостей.

Види, форми і порядок створення творчих об'єднань. Методика роботи вожатого, керівника гуртка, що поєднує масові, групові та індивідуальні методи роботи. Правила техніки безпеки.

Ознайомлення з програмами гуртків, секцій для оздоровчих таборів. Методика підготовки програм для загонів, гуртків з урахуванням місцевих умов і бази дитячих оздоровчих таборів.

Методика організації клубних занять. Форми і методи участі колективів гуртків і клубів в організації спільних справ табору.

Види і форми заохочення та стимулювання занять підлітків в творчих об'єднаннях. Підсумкові виставки, концерти, свята та інші форми колективного та індивідуального звіту.

Тема 9. Організація та проведення масових заходів у ДЗОВ.

Акторська майстерність вожатого. Принципи розробки сценаріїв та проведення масових заходів з дітьми в умовах дитячого табору. Режисура масових заходів. Поради та правила з організації та проведення дитячих свят, шоу, конкурсів, фестивалів, концертів тощо. Нетрадиційні свята в таборі.

Тема 10. Ігротехніка. Банк ігор та ігрових форм для ДЗОВ.

Провідна роль гри в організації виховної та оздоровчої роботи в дитячому оздоровчому таборі. Види ігор. Сучасні ігрові технології. Педагогічне керівництво грою.

Тема 11. Методика організації та проведення рухливих та спортивних ігор.

Необхідність рухливих ігор в оздоровчо-виховному процесі в таборі. Планування спортивних змагань у загоні. Забезпечення техніки безпеки під час проведення спортивних та рухливих ігор.

Модуль 2. Педагогічна діяльність студентів у ДЗОВ

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

№ з/п	Завдання	Види діяльності	Форма звітності
1	Ознайомитися з програмою практики, розподілом за базами практики, зі своїми керівниками, вимогами до оформлення звітної документації	Участь в роботі настановчої конференції	Записи у щоденнику психолого-педагогічних спостережень (далі – щоденнику)

Змістовий модуль 2. Організаційно-виховна робота

№ з/п	Завдання	Види діяльності	Форма звітності
1	Познайомитися з базою практики	Познайомитися з умовами роботи, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями табору, педагогічним колективом, обслуговуючим персоналом	Записи у щоденнику
2	Познайомитися з вихованцями та їх батьками	Ознайомитися з особливостями сімейного виховання дітей загону, станом їх здоров'я, виявити інтереси й	Список дітей у щоденнику з такими основними

№ з/п	Завдання	Види діяльності	Форма звітності
		захоплення дітей, рівень їх умінь і навичок в організації спільної діяльності	відомостями: <ul style="list-style-type: none"> • прізвище, ім'я, по батькові, рік народження; • дані про батьків; • ЗНЗ, у якому дитина навчається; • інтереси; • захворювання; • проблеми дитини.
3	Вивчити специфіку прояву вікових та індивідуальних особливостей дітей	Провести діагностику особистості кожної дитини, використовуючи методи психолого-педагогічних досліджень (спостереження, бесіда, анкетування, тестування тощо)	Навести у щоденнику результати діагностики дітей: <ul style="list-style-type: none"> • особливості емоційної й вольової сфери; • здібності та схильності; • прояв властивостей нервової системи й темпераменту
4	Провести роботу по формуванню тимчасового дитячого колективу	Спільно з дітьми загону: <ul style="list-style-type: none"> • сформулювати мету, завдання та окреслити перспективи для майбутнього колективу; • розподілити обов'язки; • сформувати органи самоврядування; • скласти план роботи загону на зміну 	План роботи загону на зміну
5	Організувати трудову діяльність дітей	Навчити дітей різним формам трудової діяльності: чергування в їдальні, чергування по табору, благоустрій території, шефська підтримка молодших загонів, навчання навичкам самообслуговування й гігієни	Навести в щоденнику результати спостережень за процесом засвоєння дітьми основних трудових навичок і навичок самообслуговування
6	Організувати ігрову діяльність дітей	Підготувати й провести з дітьми різні ігри: пізнавальні, розвиваючі, музичні, імітаційні, ділові, ігри-вправи, атракціони, забавки, жарти	Описати в щоденнику зміст проведених ігор і відповідну реакцію дітей, їх поведінку під час гри
7	Організувати художньо-творчу діяльність дітей у загоні й гурткову діяльність у таборі	Підготувати й провести з дітьми концерти, огляди, конкурси, дні творчості, музичні й фольклорні фестивалі, дискотеки. Допомогти їм обрати гурток або секцію відповідно до їх здібностей та інтересів	Навести в щоденнику перелік гуртків, які працюють у таборі, й визначити ефективність гурткової роботи для дітей свого загону
8	Організувати	Розробити і провести спортивні ігри та	Проаналізувати у

№ з/п	Завдання	Види діяльності	Форма звітності
	оздоровчо-спортивну діяльність дітей	естафети в таборі, під час купання. Залежно від проблем дітей підібрати й провести психокорегуючі ігри та вправи. Навчити дітей елементарним засобам відновлювально-оздоровчої діяльності, прийомам виживання в екстремальній ситуації	щоденнику сформованість у дітей навичок й умінь з надання допомоги своєму організму, зняттю напруженості, стресових ситуацій, знань про шкідливість алкоголізму, наркоманії, токсикоманії, паління
9	Провести індивідуальну виховну роботу з дітьми, які мають проблеми у сфері міжособистісного спілкування в колективі	Визначити ступінь необхідної соціально-педагогічної допомоги дитині з проблемами на основі аналізу: <ul style="list-style-type: none"> • індивідуальних психолого-педагогічних особливостей дитини; • ставлення до дитини в колективі; • відхилення від норм поведінки в запропонованих дитині видах діяльності 	Проаналізувати у щоденнику результати роботи з дітьми групи соціального ризику. Перелічити необхідні соціальні знання, соціальні вміння й навички, що дозволяють дитині оволодіти соціальною роллю члена колективу
10	Вивчити соціально-психологічний клімат педагогічного колективу	Спостерігаючи за взаємостосунками між членами педагогічного колективу табору, виявити: <ul style="list-style-type: none"> • характер взаємостосунків, ступінь взаємної поваги й довіри, взаємодопомоги; • характер міжособистісних конфліктів та способи їх розв'язання 	Подати у щоденнику характеристику соціально-педагогічного клімату педагогічного колективу. Сформулювати основні ознаки сприятливого соціально-педагогічного клімату в колективі
11	Підвести підсумки організації діяльності тимчасового дитячого колективу	Проаналізувати досягнутий рівень розвитку колективу, досягнення в розвитку кожної дитини, ефективність обраних форм і методів виховної роботи	Записи у щоденнику

Змістовий модуль 3. Підсумковий етап

№ з/п	Завдання	Види діяльності	Форма звітності
1	Узагальнити отримані на практиці результати	Оформлення звітної документації	Папка зі звітною документацією
2	Підготуватися до виступу на підсумковій конференції	Участь у роботі підсумкової конференції	Виступ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Організаційно-виховну практику проходять студенти III курсів університету у 6 семестрі.

Особливістю організації цього виду практики є триденний збір-семінар, який організовує кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи з метою підготовки студентів до практичної діяльності у ДЗОВ. Заняття на ньому проводять викладачі різних кафедр університету: загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, психології, природничо-математичних дисциплін, циклічних видів спорту, музично-ритмічного виховання та єдиноборств, музично-теоретичної та художньої підготовки та ін.

Для успішного проходження студентами організаційно-виховної практики:

- керівництвом університету укладаються угоди про співпрацю з ДЗОВ різних регіонів України, які стають базами практики;
- кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи організовуються виставки методичної літератури та наочних матеріалів;
- відділом практик університету здійснюється розподіл студентів до базових закладів практики та проводяться зустрічі з їх адміністрацією, готується наказ по університету про проходження студентами III курсів організаційно-виховної практики.

Контроль за проходженням організаційно-виховної практики здійснюють методисти кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, відділ практик, керівники практики від факультетів. Вони консультують студентів, надають їм методичну допомогу, перевіряють документацію тощо.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Після проходження організаційно-виховної практики студенти звітують про виконання її програми. **Не пізніше 20 вересня** вони подають керівникам практики від факультетів таку **звітну документацію**:

1. Сертифікат про підготовку до роботи в ДЗОВ.
2. Характеристику студента-практиканта.
3. Звіт про виконану в ДЗОВ роботу.
4. План роботи загону на зміну.
5. Щоденник психолого-педагогічних спостережень.
6. Методичну розробку залікового виховного заходу.

Перевірку документації здійснюють методисти, закріплені за студентами наказом по університету про організаційно-виховну практику.

Організаційно-виховна практика завершується **диференційованим заліком**. Підсумкова оцінка за неї виставляється як сума балів, набраних за всі види діяльності, з урахуванням оцінки керівництва бази практики відповідно до затверджених критеріїв.

Розподіл балів, що отримують студенти

Сертифікат про підготовку до роботи в ДЗОВ	Характеристика студента-практиканта	Звіт про виконану в таборі роботу	План роботи загону на зміну та щоденник психолого-педагогічних спостережень	Розробка й проведення залікового виховного заходу	Всього
0 – 30 балів	0 – 30 балів	0 – 10 балів	0 – 20 балів	0 – 10 балів	0 – 100 балів

Критерії оцінювання

1. Сертифікат про підготовку студентів до роботи в ДЗОВ

Сертифікат студенти отримують тільки у разі відвідування всіх занять збору-семінару і виконання його програми.

2. Характеристика студента-практиканта

Залежно від оцінки, виставленої керівництвом бази практики, студенти отримують такі бали:

- «5» (відмінно) – 30 балів;
- «4» (добре) – 20 балів;
- «3» (задовільно) – 10 балів;
- «2» (незадовільно) – 0 балів.

3. Звіт про виконану в таборі роботу

0-3 бали – структура звіту не повністю відповідає вимогам (відсутні деякі розділи: умови роботи в оздоровчому закладі, зміст проведеної роботи, короткий аналіз своєї роботи, висновки про результативність організаційно-виховної практики, пропозиції щодо вдосконалення практики та підготовки до неї);

4-7 балів – звіт складено у відповідності до заданої структури, детально розкрито зміст проведеної у таборі роботи, наявні елементи самоаналізу, проте відчуваються труднощі у формулюванні висновків та пропозицій щодо вдосконалення організаційно-виховної практики та підготовки до неї;

8-10 балів – у звіті наявні всі задані структурні елементи, відображено творчий підхід до організації різних видів діяльності з вихованцями, представлені результати аналітичної роботи студента, наявні обґрунтовані зауваження та пропозиції щодо вдосконалення організаційно-виховної практики та підготовки до неї.

4. План роботи загону на зміну та щоденник психолого-педагогічних спостережень

0-7 бали – ведення щоденника не повністю відповідає вимогам (записи велися епізодично; відсутні окремі пункти: інформація про індивідуальну роботу з вихованцями, про зміст психолого-педагогічних консультацій з дітьми, зауваження та пропозиції, висновки про результативність педагогічної практики);

8-15 балів – ведення щоденника систематичне, відповідає запропонованій структурі; наявне детальне планування роботи за періодами зміни; відображено результати аналітичної роботи студента (представлено педагогічний аналіз кожного дня табірної зміни), однак відчуваються труднощі у формулюванні висновків та пропозицій щодо удосконалення виховного процесу; характерним є недостатній рівень використання психолого-педагогічної термінології під час опису й аналізу педагогічних явищ;

16-20 балів – ведення щоденника систематичне, грамотне, відображує глибокий підхід до осмислення явищ та ситуацій навчально-виховного процесу; наявні елементи самоаналізу організації різних видів діяльності з вихованцями та особливостей комунікативної взаємодії; наявні обґрунтовані зауваження й пропозиції щодо вдосконалення виховного процесу; характерним є достатній рівень використання психолого-педагогічної термінології.

5. Розробка й проведення заходів виховного характеру

0-3 бали – виховний захід проведено згідно плану роботи, однак студенту не вдалося залучити вихованців до активної участі в його підготовці й проведенні; представлена методична розробка засвідчує недостатність знань з теми виховного заходу, недостатню методичну підготовку до організації різних видів діяльності дітей; відсутній (або наявний у вигляді окремих спроб) самоаналіз проведеної роботи, відсутні висновки про її ефективність, емоційну реакцію дітей.

4-7 балів – виховний захід проведено згідно плану роботи на належному організаційно-методичному рівні; студент залучив більшу частину вихованців до активної діяльності, однак решта перебувала у ролі пасивних спостерігачів; мета і завдання практично досягнуті; представлено детальну методичну розробку заходу, проте самоаналіз виконано на фрагментарному рівні; відсутнє адекватне використання психолого-педагогічної термінології.

8-10 балів – виховний захід проведено на належному організаційно-методичному рівні; студент виявив організаторські та творчі здібності під час його підготовки й проведення, вмів керувати діяльністю вихованців, проявив індивідуальний підхід до них, завдяки чому всі члени загону приймали посильну участь у спільній діяльності; зміст самоаналізу засвідчує позитивний вплив проведеного заходу на інтелектуальну та емоційно-вольову сфери дітей; представлено детальну, грамотну методичну розробку заходу із списком використаної літератури.

Останнім етапом, що завершує організаційно-виховну практику, є ***підсумкова науково-методична конференція***. На конференції студенти обмінюються враженнями про організаційно-виховну практику, обговорюють проблеми, що виникли у них в процесі практики, висловлюють пропозиції щодо її вдосконалення.

Студенту, який не виконав програму організаційно-виховної практики без поважних причин, може бути надано право повторного її проходження при виконанні умов, визначених університетом. Студент, який отримав негативну оцінку з практики перед комісією, відраховується з вищого навчального закладу.

ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТАМ **щодо проходження організаційно-виховної практики**

До практики допускаються студенти III курсу, які:

- пройшли навчання обсягом 18 годин на зборі-семінарі з підготовки студентів III курсів до роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку й отримали відповідний сертифікат;
- у визначений термін пройшли розподіл до базових закладів організаційно-виховної практики;
- внесені до наказу по університету про організаційно-виховну практику студентів III курсу;
- пройшли медичне обстеження та оформили особисту медичну книжку.

Для зарахування студента-практиканта на посаду вожатого необхідно мати з собою такі документи:

- паспорт;
- копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру;
- особисту медичну книжку з печаткою про допуск до роботи з дітьми;
- 4 фотокартки (розміром 3x4);
- трудову книжку (за бажанням студента адміністрація табору внесе потрібні записи);

а також:

- папку з методичними матеріалами й наочністю, необхідну кількість канцелярського приладдя (паперу, олівців, ручок тощо);
- предмети особистої гігієни;
- необхідний одяг та зручне взуття для роботи з дітьми влітку.

Студенту-практиканту необхідно:

- до початку організаційно-виховної практики одержати від викладачів кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи та відділу практик університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів (характеристики студента-практиканта, звіту про виконану в таборі роботу, плану роботи загону на одну табірну зміну, щоденника психолого-педагогічних спостережень, методичної розробки залікового виховного заходу);
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі передбачені програмою організаційно-виховної практики завдання та вказівки її керівників;
- вивчити та суворо дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці та виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти залік з організаційно-виховної практики.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАЯВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

Ректорові Харківського
національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
академіку Прокопенку І.Ф.
студента(ки) III курсу
_____ факультету
групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу направити мене для проходження організаційно-виховної практики
до _____
(назва і місцезнаходження бази практики)

в період _____ 20__ року.
(вказати термін практики)

Дата

Підпис

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

1. Зразок сертифіката про підготовку до роботи в ДЗОВ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди	
СЕРТИФІКАТ	
Видано студенту(ці) III курсу фізико-математичного факультету _____	
в тому, що він(вона) з _____ по _____ 2014 р. пройшов(ла) навчання обсягом 18 годин на зборі-семінарі з підготовки студентів III курсів до роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку за програмою:	
1. Місце організаційно-виховної практики в системі професійної підготовки майбутніх учителів.	
2. Педагогічні можливості ДЗОВ. Логіка табірної зміни. Планування виховної роботи в таборі, загоні.	
3. Організація праці вожатого. Педагогічний стиль вожатого. Педагогічна етика в умовах ДЗОВ.	
4. Охорона життя та здоров'я дітей у ДЗОВ.	
5. Особливості створення тимчасового дитячого колективу. Самоврядування та співуправління у таборі.	
6. Психологічні основи роботи вожатого з різними категоріями дітей.	
7. Психологія ефективного спілкування в умовах ДЗОВ.	
8. Розвиток творчих здібностей та інтересів дітей у ДЗОВ.	
9. Організація та проведення масових заходів у ДЗОВ.	
10. Ігротехніка. Банк ігор та ігрових форм для ДЗОВ.	
11. Методика організації та проведення рухливих та спортивних ігор.	
Начальник збору-семінару	А.Д. Балащинова
№ 2014/	

2. Характеристика студента-практиканта

Директор (заступник директора з виховної роботи, старший вихователь) складає характеристику студента-практиканта, виставляє у ній оцінку за практику («5», «4», «3», «2») та завіряє підписом і печаткою ДЗОВ.

У характеристиці відзначається:

1. Прізвище, ім'я, по батькові студента. Назва табору, в якому проходив організаційно-виховну практику, дата.
2. Вік дітей, з якими працював студент-практикант.
3. Готовність студента до проведення практики.
4. Знання практикантом змісту, форм і методів роботи з дітьми різного віку, вміння реалізувати їх у практичній діяльності.
5. Вміння планувати роботу. Виконання складеного плану виховної роботи.
6. Підхід до дітей, вміння організувати і зацікавити дитячий колектив.
7. Рівень виконання завдань виховної роботи в загоні.
8. Забезпечення дисципліни у загоні та охорони здоров'я і життєдіяльності дітей.
9. Життєва позиція практиканта, його дисциплінованість, ставлення до праці.
10. Позитивні сторони та основні прогалини в педагогічній підготовці практиканта.
11. Побажання, рекомендації, поради для студента-практиканта.
12. Загальна оцінка за організаційно-виховну практику («5», «4», «3», «2»).

3. Звіт про виконану в ДЗОВ роботу

Зразок заголовку

ЗВІТ
про проходження організаційно-виховної практики
у дитячому оздоровчому таборі «_____»
студента(ки) групи _____
_____ факультету
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

(ПІБ)

Схема звіту

1. У якому оздоровчому таборі та ким працював(ла), термін перебування у таборі.
2. Умови роботи в оздоровчому таборі.
3. Зміст проведеної роботи:
 - перші дні у таборі, зустріч дітей, планування роботи, підготовка до свята відкриття табірної зміни та участь практиканта в ньому; перші враження і труднощі у роботі;
 - екскурсії, походи і подорожі, натуралістична і краєзнавча робота, участь практиканта в ній;
 - оздоровча і фізкультурно-спортивна робота (змагання, ігри, свята), участь практиканта при проведенні цих заходів;
 - робота гуртків та ін.
4. Короткий аналіз своєї роботи:
 - чому навчився(лася) на практиці (яких знань, умінь і навичок набуто);
 - які взаємини склалися з дітьми в загоні, педагогічним колективом;
 - як змінилися особистісні якості практиканта;
 - що допомагало у роботі з дітьми;
 - яких знань, умінь і навичок не вистачало у роботі з дітьми;
 - які виявлено труднощі та прогалини у підготовці до роботи з дітьми в дитячому оздоровчому таборі.
5. Висновки.
6. Пропозиції щодо вдосконалення організаційно-виховної практики та підготовки до неї.

Підпис студента-практиканта

4. План роботи загону на зміну

План-сітка загонових справ на зміну

Варіант 1

Дата	Ранок	День	Вечір

Варіант 2

<i>Ранок. День. Вечір.</i>	1-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	2-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	3-й день
<i>Ранок. День. Вечір.</i>	4-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	5-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	6-й день
<i>Ранок. День. Вечір.</i>	7-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	8-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	9-й день
<i>Ранок. День. Вечір.</i>	10-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	11-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	12-й день
<i>Ранок. День. Вечір.</i>	13-й день	<i>Ранок. День. Вечір.</i>	14-й день	...	

5. Щоденник психолого-педагогічних спостережень

Загальні вказівки щодо ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень

1. Щоденник психолого-педагогічних спостережень необхідно вести у загальному зошиті.
2. Щоденник заповнюється щодня.
3. У щоденнику кожен студент-практикант планує роботу в загоні, фіксує спостереження та здійснює аналіз діяльності.

Щоденник
психолого-педагогічних спостережень
студента(ки) групи _____
_____ факультету
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
_____,
(ПІБ)
який (яка) проходив(ла) практику в дитячому оздоровчому таборі
« _____ »
(назва табору)
_____ району _____ області
з _____ по _____ 20__ р.

***Пам'ятка студентам
щодо ведення психолого-педагогічних спостережень***

1. У щоденнику відображайте пізнавальну, виховну, суспільно-громадську, організаторську, художньо-естетичну, спортивно-оздоровчу діяльність, яку ви проводите під час організаційно-виховної практики у таборі.

2. Записуючи спостереження за день, намагайтеся обирати найголовніші події, явища, які вас схвилювали, порадували, або, навпаки, примусили серйозно замислитися.

3. Намагайтеся вести спостереження згідно з вашим планом виховної роботи (планом-сіткою).

4. Записи у щоденнику ведіть стисло, чітко й охайно.

6. Методична розробка залікового виховного заходу

Обсяг – 5-8 друкованих аркушів (14 шрифт, 1,5 інтервал) з урахуванням вікових особливостей дітей.

I. Загальна характеристика виховного заходу

- Тема.
- Форма проведення (бесіда, диспут, усний журнал, заочна подорож, екскурсія, гра, конкурс, вікторина тощо).
- Мета.
- Завдання.
- Час проведення.
- Місце проведення.
- Розподіл обов'язків (обов'язки вожатих, обов'язки дітей загону).
- Обладнання й оформлення.

- Використана література.

II. Зміст виховного заходу

- *Вступна частина*: вступне слово вожатого, організація заходу, актуалізація теми заходу.
- *Основна частина*: викладення інформаційного матеріалу, обговорення дискусійних питань, розв'язання поставлених практичних завдань, реалізація підготовленого сценарію.
- *Заклучна частина*: підведення підсумків, рекомендації і пропозиції вихованцям.

ОРІЄНТОВНА ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ ВОЖАТОГО, ВИХОВАТЕЛЯ ДЗОВ

1. Загальні положення

1.1. До роботи вожатим, вихователем дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (далі – ДЗОВ) допускаються особи, які:

- досягли 18 років;
- пройшли інструктивно-методичний семінар по підготовці до роботи в ДЗОВ.

1.2. У своїй роботі вожатий, вихователь підпорядковується начальнику ДЗОВ, заступнику начальника з виховної роботи, старшому вихователю. Виконує Правила внутрішнього трудового розпорядку ДЗОВ, розпорядження адміністрації ДЗОВ.

1.3. Робочий день вожатого, вихователя – ненормований, оздоровча зміна 14, 21 день.

1.4. Вожатий, вихователь повинен мати особисту медичну книжку, оформлену відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я від 23.07.2002 року № 280 «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може привести до поширення інфекційних хвороб».

2. Обов'язки вожатого, вихователя:

2.1. Здійснювати педагогічну (виховну) і оздоровчу роботу з дітьми загону відповідно до плану роботи ДЗОВ.

2.2. Відповідно до загальноотабірного, скласти загоновий план роботи, погоджувати його зі старшим вихователем.

2.3. Забезпечувати дотримання дітьми дисципліни і порядку згідно з установленим режимом.

2.4. Організовувати обов'язкову участь загону в усіх загальноотабірних культурно-масових, спортивно-оздоровчих і трудових заходах.

2.5. Забезпечувати виконання дітьми санітарно-гігієнічних норм, контролювати дотримання ними охайного зовнішнього вигляду, чистоти одягу, установленого порядку в спальних кімнатах, інших житлових приміщеннях корпусу, їдальні та на території ДЗОВ.

2.6. Організовувати чергування дітей в житлових корпусах, їдальні, на закріпленій за загоном території ДЗОВ.

2.7. Постійно знаходитися з дітьми (або довіряти їх тільки відповідальній за дітей особі).

2.8. Купати дітей у відведеному для цього місці.

2.9. У випадку захворювання дітей виконувати настанови лікаря.

2.10. Особисто привести дитину в ізолятор, якщо дитина захворіла.

2.11. Виконувати правила з техніки безпеки, охорони життя і здоров'я дітей.

2.12. Займатися самовихованням і самоосвітою, удосконалювати педагогічні вміння в умовах літнього відпочинку дітей, розвивати культуру спілкування й мови.

2.13. Проводити з дітьми цікаву, психологічно доцільну роботу і повноцінно організувати життя дитячого колективу відповідно до віку, інтересів та потреб дітей.

2.14. У разі виникнення непередбачених обставин негайно повідомляти про них начальника ДЗОВ, старшому вихователю.

3. Вожатому, вихователю забороняється:

3.1. Залишати дітей загалом без догляду, у тому числі в нічний час.

3.2. Самому або з дітьми покидати територію ДЗОВ без дозволу начальника або старшого вихователя.

3.3. Допускати присутність на території ДЗОВ сторонніх осіб без дозволу начальника.

3.4. Вживати спиртні напої і знаходитися у нетверезому стані на території ДЗОВ, курити у присутності дітей, а також допускати розпивання алкоголю та куріння дітьми.

3.5. Застосовувати до дітей методи впливу, які не відповідають діючому законодавству України, міжнародним конвенціям про права дитини, нормам педагогічної етики (у тому числі фізичні покарання і покарання, що принижують особистість дитини).

3.6. Пропускати без поважної причини наради або інші збори педагогічних працівників.

3.7. Виконувати інші доручення й обов'язки, віднесені до його компетенції за розпорядженням адміністрації закладу.

4. Права вожатого, вихователя:

4.1. Вносити пропозиції щодо удосконалення системи виховної та оздоровчої роботи закладу.

4.2. Звертатися до керівництва закладу з питаннями про захист своїх професійних інтересів, інтересів дітей та закладу в цілому.

4.4. Знайомитися з проектами рішень керівництва ДЗОВ, що стосуються ділянки виконуваної ним роботи, вносити відповідні пропозиції до них.

5. Відповідальність

5.1. Вожатий, вихователь несе юридичну відповідальність за життя і здоров'я дітей відповідно до КЗпП України, ст. 135, ст. 136, ст. 137, ст. 138 Кримінального кодексу України, ст. 27, ст. 29, ст. 32, ст. 34, ст. 52 Конституції України.

Під час роботи гуртків, спортивних секцій, клубів за інтересами, які діють на території ДЗОВ, відповідальність за життя та здоров'я дітей покладається на керівників гуртків, спортивних секцій та клубів за інтересами.

5.2. Несе матеріальну відповідальність за збереження меблів, приміщень і обладнання житлових корпусів, а також інших відвідуваних дітьми об'єктів ДЗОВ, переданих до використання загальному постільній білизни, ігрового, спортивного та іншого обладнання.

РЕКОМЕНДАЦІЇ
вожатим з профілактики травматизму та
упередження нещасних випадків з дітьми і учнівською молоддю,
які перебувають на відпочинку в ДЗОВ

Організація загартовувальних процедур та купання дітей

З перших днів перебування в таборі з дітьми слід проводити загартовувальні процедури. Повітряні ванни влаштовуються в затінку при температурі повітря не нижче 18–19°C, і їх тривалість поступово доводиться до 1–2 годин на день для дітей основної групи й 30 хвилин – 1 години для дітей підготовчої та спеціальної груп.

Загартовування сонцем необхідно починати при температурі у затінку не нижче 18°C, без вітру, з 4–5 хвилин, поступово доводячи час прийняття цієї процедури до 50–60 хвилин на день.

Загартовування водою слід розпочинати з обтирання вологим рушником після ранкової гігієнічної гімнастики. Температура води для обтирання поступово знижується з 30 до 20–15°C.

Купання дітей у річці, водоймі, морі проводиться відповідно до дозволу територіальної санітарно-епідеміологічної станції у спеціально відведеному для цього місці. Дно водойми повинно бути щільним, вільним від гострих каменів, сторонніх предметів, ям. На березі повинні бути обладнані навіси для захисту дітей від сонячних променів.

Починати купання дітей бажано у безвітряний сонячний день при температурі повітря 24°C та температурі води не нижче 20°C. Через 1–2 тижні дозволяється купання при температурі повітря 18°C і температурі води 16°C. Час перебування у воді щоденно збільшується на 1–2 хвилини і доводиться для дітей 7–12 років до 30–35 хвилин, для дітей 13–15 років – до 40 хвилин.

Купання дітей у річці, водоймі, морі, басейні повинно проводитись у присутності директора табору або його заступника, вихователів і вожатих, медичних працівників, інструкторів з фізичної культури і спорту. Перед початком купання дітей оглядає лікар, який визначає тривалість перебування їх у воді, а також отримання ними сонячних ванн. Інструктор з фізичної культури і спорту перевіряє готовність пляжу та місця купання, проводить інструктаж дітей щодо правил поведінки на воді, порядку купання. Не дозволяється купання дітей натщесерце, відразу після їжі та фізичних вправ з великою м'язовою навантаженістю. На березі повинні знаходитись рятувальні засоби, сумка першої медичної допомоги. Вихователі й вожаті повинні бути ознайомленими з методикою рятування та надання першої допомоги потерпілим на воді.

Для кожного загону (групи) на території пляжу відводиться окрема ділянка, а водний простір повинен бути розподілений на сектори та огороженим поплавцями. Допливати до знаків огороження зони купання дозволяється лише дітям, які вміють плавати, решта – купаються біля берега. Найбільша глибина води в зоні купання не повинна перевищувати 1,25 м.

Дозволяється одночасне перебування у воді не більше 10 дітей з одного загону (групи). Один з вихователів або вожатих повинен знаходитись у воді біля обмежувальних знаків у водоймі, другий – спостерігати за дітьми, що купаються, з

берега. Вихователі та вожаті перевіряють наявність дітей перед кожним входженням їх у воду та виходом з неї.

Суворо забороняються пустощі й ігри дітей у воді, пірнання та запливання за огорожувальні знаки.

Навчання дітей плаванню здійснюється інструктором з фізичної культури та спорту за окремим планом у години, відведені для проведення оздоровчих заходів.

Під час купання дітей у душовій або бані присутність вихователів та вожатих, медичного працівника обов'язкова. Температура води регулюється за вказівкою медичного працівника. Змішувачі холодної та гарячої води повинні бути справними.

Проведення туристичних походів та екскурсій

Основними формами туристично-краєзнавчої та екскурсійної роботи з дітьми в оздоровчому таборі є:

- туристична прогулянка, яка являє собою нетривалий за часом груповий вихід дітей за межі оздоровчого табору з метою ознайомлення з навколишньою місцевістю, населенням пунктом, пам'ятними місцями;

- екскурсія – групове відвідання одного або кількох екскурсійних об'єктів (географічних, історичних, культурних) з навчально-пізнавальною та виховною метою;

- туристичний похід – проходження групи дітей за визначеним маршрутом активним способом пересування з метою фізичного розвитку, змістовного відпочинку, засвоєння та виконання відповідних спортивно-туристичних нормативів.

Туристичні походи та екскурсії з дітьми проводяться відповідно до затвердженого плану роботи та з дозволу директора й лікаря дитячого оздоровчого табору.

Директор оздоровчого табору видає наказ, яким затверджує список дітей, що йтимуть у похід (на екскурсію), керівників походу та груп, визначає маршрут, час відправлення й повернення дітей до табору. На маршрутній схемі позначаються основні пункти пересування групи, місця відпочинку, купання, ночівлі тощо.

Перед проведенням походу слід отримати відомості від територіальної санітарно-епідеміологічної станції про можливість використання місцевих джерел питної води та щодо екологічної обстановки на маршруті.

Усі учасники походу проходять необхідний інструктаж з правил безпеки, поводження з отруйними рослинами і грибами, для них організується навчання орієнтуванню на місцевості, елементарним туристичним навичкам.

До участі у походах та екскурсіях допускаються лише здорові діти.

У похідному загоні на кожні 15 дітей повинен бути керівник, який несе персональну відповідальність за здоров'я і життя дітей, дотримання ними правил безпеки.

Маршрути руху дітей не повинні проходити через кручі, урвища, броди тощо. При пересуванні груп дітей по дорогах з автомобільним рухом на початку та в кінці колони обов'язкове застосування сигнальних прапорців.

При погіршенні метеорологічних умов керівник походу спільно з медичним працівником вирішує питання про його припинення або зміну маршруту.

У випадку травмування чи раптового захворювання дитини під час походу керівник походу і медичний працівник повинні організувати її доставку до найближчого лікарняного закладу і повідомити про це керівництво оздоровчого табору.

Проведення масових і спортивних заходів

Приміщення, де проводяться масові заходи, повинні мати не менше двох входів і виходів, біля яких під час проведення заходів необхідно організувати чергування вихователів та вожатих.

Присутність під час проведення масових заходів (спартакіад, фестивалів, свят, концертів, багать) директора оздоровчого табору, лікаря, вихователів і вожатих обов'язкова.

Категорично забороняється розпалювати багаття легкозаймистими засобами, влаштовувати феєрверки, факельні ходи та інші заходи, пов'язані з небезпекою виникнення пожежі.

Заняття дітей у спортивних секціях погоджуються з лікарем оздоровчого табору. Керівництво оздоровчого табору, інструктор з фізичної культури та спорту повинні забезпечити належний стан спортивних споруд і майданчиків, повну придатність інвентарю та обладнання.

На спортивні майданчики діти допускаються лише в спортивному одязі та взутті.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧІНКУ

Закон України ПРО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ДІТЕЙ (від 4 вересня 2008 року № 375-VI) (Витяг)

Цей Закон визначає основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов'язки та відповідальність усіх учасників процесу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

відпочинкова зміна – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;

оздоровча зміна – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;

профільна зміна (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) – період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;

тематична зміна – оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту тощо за спеціальною програмою;

відпочинок – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни;

оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни;

дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для

оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку;

державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення необхідними послугами з оздоровлення та відпочинку дітей;

діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, – діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, бездоглядні та безпритульні діти, діти-інваліди; діти, потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи, діти, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; діти з багатодітних і малозабезпечених сімей; діти, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; діти, які перебувають на диспансерному обліку; талановиті та обдаровані діти – переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій; дитячі творчі колективи та спортивні команди, а також діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села;

діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, – діти з особливими фізичними та психічними потребами, які не можуть перебувати в закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов;

послуги з оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що надаються дитячим закладом оздоровлення та відпочинку і спрямовані на відновлення та поліпшення фізичного і психічного стану здоров'я дитини;

відпочинкові послуги – заходи, спрямовані на організацію дозвілля дітей з дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, організацію раціонального харчування та забезпечення відповідними до вимог умовами проживання.

Розділ III. ДИТЯЧІ ЗАКЛАДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 13. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Оздоровлення та відпочинок дітей може здійснюватися у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку протягом року, сезонно, під час канікул, цілодобово, протягом дня.

Діти віком від 7 до 18 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку самостійно.

Діти віком від 4 до 6 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку разом із батьками або іншими законними представниками.

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку за своїми організаційно-правовими формами може бути державної (заснований на державній формі власності), комунальної (заснований на комунальній формі власності) або приватної (заснований на приватній формі власності) форми власності.

Оздоровлення та відпочинок дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, може здійснюватися у відповідно визначених дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в ході тематичних змін спільно з батьками-вихователями та прийомними батьками і їхніми власними дітьми.

Діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, оздоровлюються у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (спеціально пристосованих) в супроводі батьків або інших законних представників, соціальних працівників тощо.

Перебування разом з дітьми у закладах оздоровлення та відпочинку осіб, зазначених в абзацах третьому, п'ятому і шостому цієї частини, здійснюється за рахунок коштів таких осіб, благодійної допомоги тощо.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку створюють умови для проживання, харчування, медичного обслуговування, виховання дітей, розвитку їх інтересів та здібностей, здобуття елементарних трудових навичок тощо відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку у своїй діяльності керуються цим Законом та статутом (положенням), розробленим відповідно до Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку для проведення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки і оздоровлюються за кошти державного та місцевих бюджетів, визначаються на конкурсній основі відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. До дитячих закладів оздоровлення належать:

дитячий заклад санаторного типу – заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;

дитячий центр – заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення, спеціально відведену територію, матеріально-технічну базу, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;

позаміський заклад оздоровлення та відпочинку – заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або заміській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним

нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку.

2. До дитячих закладів відпочинку належать:

табір з денним перебуванням – табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;

дитячий заклад праці та відпочинку – заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком організовується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

наметове містечко – тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштований на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму.

3. Оздоровчі, відпочинкові та профільні зміни можуть комплектуватися одночасно дітьми всіх вікових груп. Перерва між змінами не має бути менше двох днів.

4. Для оздоровлення та відпочинку дітей можуть використовуватися санаторно-курортні заклади, пансіонати, бази відпочинку, санаторії-профілакторії, оздоровчі комплекси підприємств, установ та організацій, професійних спілок за умови надання зазначеними закладами послуг з оздоровлення та відпочинку відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 16. Органи управління дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку очолює директор.

2. Органом громадського самоврядування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку є загальні збори (конференція) колективу закладу.

3. У дитячому закладі оздоровлення та відпочинку можуть функціонувати методичні об'єднання, що об'єднують учасників оздоровчо-виховного процесу та спеціалістів певного професійного напрямку.

Стаття 17. Правила поведінки в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

Порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу оздоровлення та відпочинку тягне за собою негайне відрахування дитини із закладу та відправлення до місця постійного проживання за рахунок батьків або інших законних представників.

Стаття 18. Права дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку має право відмовити у прийомі дитини до закладу в разі:

відсутності путівки;

невідповідності віку дитини встановленим вимогам;

відсутності у дитини, яка прибула на оздоровлення та відпочинок до дитячого закладу, медичної довідки встановленого зразка, затвердженого

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Стаття 19. Обов'язки дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку зобов'язаний:

створити дитині безпечні умови перебування, забезпечити охорону її життя і здоров'я, особистого майна, надання невідкладної медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, реалізацію освітніх програм та змістовного дозвілля тощо;

у разі виникнення обставин непереборної сили забезпечити негайну евакуацію і відправлення дитини до місця постійного проживання;

у разі захворювання дитини організувати її лікування та за потреби доставлення до місця постійного проживання;

забезпечити оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Розділ IV. ПОРЯДОК І УМОВИ НАДАННЯ ДІТЯМ ПОСЛУГ З ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 23. Порядок прийому дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Прийом дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється за наявності путівки.

Путівка до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку – документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

Стаття 28. Вимоги щодо прийняття дітей на оздоровлення та відпочинок

1. До дитячого закладу оздоровлення та відпочинку діти можуть прибувати з батьками, іншими законними представниками або у складі груп з особами, які їх супроводжують.

2. Формування груп дітей та призначення особи, яка їх супроводжує до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, здійснюється юридичними особами, якщо їх установчими документами передбачено провадження діяльності з оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Група дітей для направлення до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку формується і склад її затверджується не пізніше як за два дні до від'їзду.

4. Кожна група до 15 дітей забезпечується особою, яка їх супроводжує. На кожну групу від 30 до 45 дітей додатково призначається один медичний працівник. Особи, які супроводжують дітей під час їх перевезення до або з місця оздоровлення та відпочинку, перебувають у відрядженні та несуть персональну відповідальність за життя і здоров'я дітей до передачі їх працівникам відповідного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку чи батькам або іншим законним представникам.

Витрати на відрядження осіб, які супроводжують дітей, можуть відшкодовуватися за рахунок юридичних осіб, що їх призначили відповідно до частини другої цієї статті, та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Перед відправленням груп дітей на оздоровлення та відпочинки з особами, які супроводжують дітей під час їх перевезення, проводиться інструктаж з питань безпеки.

6. Відповідальність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку за життя і здоров'я дітей настає з моменту передачі дітей за списком особами, які їх супроводжували, керівникам цих закладів.

7. Супроводження груп дітей до або з місць оздоровлення та відпочинку здійснюється безоплатно працівниками органів внутрішніх справ.

Розділ V. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 29. Учасники процесу оздоровлення та відпочинку дітей

1. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать: діти; їхні батьки або особи, які їх замінюють; працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку дітей; представники підприємств, установ та організацій – власників (засновників) закладу; представники профспілок та інших об'єднань громадян.

Стаття 30. Права та обов'язки дітей, які перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Діти під час перебування в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку мають право:

на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини, на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;

на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування; самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь в освітніх, оздоровчих програмах закладів;

здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;

отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, в тому числі платні;

на раціональне харчування;

брати участь в управлінні дитячим закладом оздоровлення та відпочинку;

звертатися до адміністрації закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;

у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, у тому числі заміни вихователя.

2. Діти під час перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку цих закладів.

Стаття 31. Права та обов'язки батьків або інших законних представників

1. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

ознайомитися із статутом дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;

захищати права та законні інтереси дитини в разі отримання від неї відповідної інформації;

звертатися до адміністрації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій, та інших робочих органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

2. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;

провести з дитиною превентивну роботу щодо запобігання шкідливим звичкам;

забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;

надавати інформацію працівникам дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;

відвідувати дитину в закладі та у терміни, визначені у путівці, забрати її із закладу;

відшкодувати заподіяні дитячому закладу оздоровлення та відпочинку збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;

у разі прийняття рішення адміністрацією дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про дострокове відправлення дитини до постійного місця проживання за недисциплінованість та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, відшкодувати витрати, понесені цим закладом, на супроводження дитини до постійного місця проживання.

Стаття 32. Працівники дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Призначення керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється засновниками (власниками) з числа осіб, які мають, як правило, вищу освіту за профілем (охорона здоров'я, освіта, спорт, культура) і стаж роботи з дітьми не менше п'яти років.

Прийняття на роботу працівників, які безпосередньо працюють з дітьми, здійснюється з числа осіб, які мають відповідну освіту.

Добір на роботу інших працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

2. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менше трьох років. Контроль за відбором та направленням медичного персоналу до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку покладається на керівника територіальної або відомчої медичної установи, який несе персональну відповідальність за їх професійну діяльність.

3. Для роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній час та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

4. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, на час роботи безоплатно забезпечуються помешканням.

5. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, забезпечуються харчуванням. Розмір плати за харчування встановлюється засновником (власником) закладу.

Вартість харчування працівників повинна відповідати нормам, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

6. Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

7. Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

8. Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку відповідно до галузевих тарифних ставок.

10. За педагогічними і медичними працівниками, які направляються на роботу до сезонного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, зберігається основне місце роботи та безперервний трудовий стаж.

Стаття 33. Права, обов'язки та відповідальність працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку в межах покладених на них обов'язків несуть персональну відповідальність відповідно до законодавства за безпеку життя і здоров'я дітей, які оздоровлюються та відпочивають у цьому закладі, за якість та повноту виконання навчальних та виховних програм, які реалізуються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

2. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку мають право на: внесення пропозицій щодо поліпшення оздоровчо-виховного процесу, процесу відпочинку, подання на розгляд керівництва та педагогічної ради пропозицій щодо морального та матеріального заохочення дітей, застосування стягнень до тих, хто порушує правила внутрішнього розпорядку закладу;

вибір форм підвищення кваліфікації, необхідної для продовження трудової діяльності у такому закладі;

участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування дитячого оздоровчого закладу, у заходах, пов'язаних з організацією оздоровчо-виховної роботи;

вибір педагогічно обґрунтованих форм, методів, засобів роботи з дітьми; соціальне та матеріальне заохочення;

об'єднання у професійні спілки, участь у громадських організаціях, діяльність яких не заборонена законодавством.

3. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

педагогічні та медичні – перед початком роботи пройти спеціальну курсову підготовку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері сім'ї та дітей;

при прийнятті на роботу надати документ про проходження обов'язкового медичного огляду, який дає право працювати з дітьми;

дотримуватися вимог статуту (положення) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, виконувати правила внутрішнього розпорядку та посадові обов'язки;

берегти життя та здоров'я дітей, захищати їх інтереси, пропагувати здоровий спосіб життя;

виконувати накази та розпорядження директора закладу.

ДЕРЖАВНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ СТАНДАРТ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

(затверджений наказом Міністерства молоді та спорту від 13 серпня 2009 р. № 2881 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2009 р. за № 854/16870)
(Витяг)

І. Загальні положення

1.1. Державний соціальний стандарт оздоровлення та відпочинку дітей (далі – Стандарт) – комплекс соціальних норм і нормативів, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення послугами з оздоровлення та відпочинку дітей.

Соціальні норми і нормативи у сфері оздоровлення та відпочинку дітей – сукупність показників обов'язкового забезпечення потреб дітей в організації оздоровлення та відпочинку, послуг з оздоровлення та відпочинку.

Послуги з оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що надаються дитячим закладом оздоровлення та відпочинку і спрямовані на відновлення та поліпшення фізичного і психічного стану здоров'я дитини.

Послуги з відпочинку – заходи, спрямовані на організацію дозвілля дітей з дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, організацію раціонального харчування та забезпечення відповідними до вимог законодавства умовами проживання.

1.2. Стандарт встановлює вимоги до показників необхідного забезпечення потреб дітей в організації оздоровлення та відпочинку, послуг з оздоровлення та відпочинку.

1.3. Стандарт застосовується з метою реалізації прав дітей на забезпечення потреб дітей в організації оздоровлення та відпочинку, отримання послуг з оздоровлення та відпочинку.

1.4. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку усіх типів, форм власності та підпорядкування повинні дотримуватися Стандарту.

1.5. Об'єктами Стандарту є умови розміщення, перебування дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку дітей та надання послуг з оздоровлення та відпочинку.

1.6. Цей Стандарт містить:

соціальні норми і нормативи у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;
перелік, зміст та обсяги послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
вимоги до надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей.

III. Перелік, зміст та обсяги послуг з оздоровлення та відпочинку дітей

3.1. Базовий перелік послуг з оздоровлення та відпочинку дітей:
розміщення та проживання;
організація харчування;
організація виховної діяльності та дозвілля;

послуги з організації фізкультурно-спортивної діяльності;
медичне обслуговування;
психологічні послуги (для закладів з кількістю дітей понад 240 осіб);
організація навчального процесу (для Центрів та закладів з цілорічним функціонуванням);
інформаційні послуги.

3.2. Перелік видів послуг з організації виховної діяльності та дозвілля:

організація діяльності гуртків і клубів за інтересами, дитячих студій, творчих майстерень тощо – не менше одного заняття на тиждень;

проведення олімпіад, конкурсів знань, виставок технічної та художньої творчості, зустрічей з діячами науки тощо – під час проведення профільних змін;

організація розвивальних та інтелектуальних ігор – відповідно до плану роботи закладу;

організація краєзнавчої та екологічної роботи – під час проведення профільних змін;

проведення дискотек, танцювальних вечорів, концертів художньої самодіяльності – не рідше одного разу на тиждень;

організація дитячих свят (відкриття та закриття зміни, пам'ятні дати тощо) – відповідно до плану роботи закладу;

організація екскурсій – не менше двох разів на зміну;

батьківські дні – один раз на зміну;

демонстрація художніх і науково-популярних фільмів, відеофільмів, мультфільмів, які відповідають віку дітей та не суперечать нормам суспільної моралі (крім закладів відпочинку), – не рідше одного разу на тиждень;

організація перегляду спектаклів театрів юного глядача, театрів для дітей та інших творчих колективів (крім закладів відпочинку) – за можливості;

організація виступів музичних і музично-танцювальних колективів (крім закладів відпочинку) – за можливості.

3.3. Перелік видів послуг з організації фізкультурно-спортивної діяльності:

проведення занять з ранкової гігієнічної гімнастики – щоденно;

проведення змагань, занять з фізичної культури та спорту, організація спортивних свят – відповідно до плану роботи закладу;

проведення занять із плавання у відкритих та закритих водоймах – за можливості;

проведення піших туристичних походів – не рідше одного разу на зміну.

3.4. Перелік видів медичного обслуговування:

формування груп здоров'я згідно з медичними довідками дітей – на початку зміни;

спостереження медичними працівниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за станом здоров'я дітей – систематично;

надання відповідними фахівцями невідкладної медичної допомоги – у випадку хвороби дитини;

проведення консультацій або бесід з питань здорового способу життя, в тому числі щодо профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб, харчових і

нехарчових отруєнь, запобігання випадкам травматизму, попередження шкідливих звичок – відповідно до плану роботи;

забезпечення консультативного прийому лікарями закріплених територіальних лікувально-профілактичних закладів та надання медичної допомоги в умовах стаціонару за місцезнаходженням дитячих закладів оздоровлення та відпочинку – у разі хвороби дитини;

проведення медичних процедур у дитячих закладах оздоровлення санаторного типу – відповідно до статуту (положення) закладу;

огляд дітей на наявність корости і педикульозу – на початку зміни та за потребою;

проведення антропометрії – на початку та наприкінці оздоровчої зміни;

профілактична робота щодо запобігання спалахам інфекційних захворювань та харчових отруєнь; санація ротової порожнини; лікувальна фізкультура; масаж; фізіотерапевтичні процедури – на початку зміни та за потребою;

оцінка ефективності оздоровлення – наприкінці оздоровчої зміни.

3.5. Перелік видів психологічних послуг:

проведення профілактичної роботи з дітьми з метою запобігання або усунення негативних психологічних чинників, що впливають на міжособистісні стосунки та формування тимчасового дитячого колективу – за потребою;

психологічна корекція поведінки дітей шляхом проведення індивідуальної або групової роботи – за потребою;

психологічні тренінги, спрямовані на вироблення умінь і навичок соціальної адаптації до існуючих умов, – відповідно до плану роботи дитячого закладу;

психологічне консультування дітей з особистісних та міжособистісних питань – за потребою;

надання психологічної підтримки дітям, які зазнали стресових ситуацій унаслідок техногенних аварій, катастроф, стихійного лиха тощо, – за потребою.

3.6. Організація навчального процесу забезпечується згідно з державними стандартами освіти.

3.7. Зміст та обсяги інформаційних послуг:

інформування батьків або інших законних представників дітей про їх права та обов'язки, правила перебування дитини у закладі, ознайомлення зі змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина, – на початку зміни та за потребою;

інформування дітей про режим роботи закладу, правила внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, розміщення на території дитячого закладу оздоровлення та відпочинку об'єктів інфраструктури закладу – на початку зміни та за потребою;

надання дітям інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку – систематично.

IV. Вимоги до надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей

При наданні послуг повинні забезпечуватися:

повна безпека для життя і здоров'я дітей, дотримання вимог санітарного законодавства, правил протипожежної безпеки, дотримання заходів з профілактики травматизму і попередження нещасних випадків;

захист від будь-яких форм експлуатації, насильства з боку педагогічних та інших працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, пропаганди релігійних конфесій;

безперешкодне користування дітьми матеріально-технічною, культурно-спортивною, оздоровчою, навчально-виробничою, науковою базою дитячого закладу оздоровлення та відпочинку;

добровільний вибір дитиною видів діяльності та дозвілля.

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДИТЯЧИЙ ЗАКЛАД ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ
(затверджене постановою Кабінету Міністрів України
від 28 квітня 2009 р. № 422)
(Витяг)

Загальна частина

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (далі – дитячий заклад) – постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку.

Дія цього Положення поширюється на дитячі заклади незалежно від підпорядкування та форми власності.

2. Дитячий заклад у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, цим Положенням і власним статутом (положенням).

Організаційно-правові засади діяльності дитячого закладу

3. Дитячі заклади можуть функціонувати як юридичні особи або не мати статусу юридичної особи і перебувати у складі підприємств, установ та організацій як їх філії чи структурні підрозділи.

4. Дитячий заклад діє на підставі статуту (положення), розробленого відповідно до цього Положення, що затверджується засновником (власником).

5. У дитячому закладі період оздоровчої зміни становить не менш як 21 день, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку, а період відпочинкової зміни становить не менш як 14 днів.

6. Дитячий заклад приймає на оздоровлення та відпочинок дітей віком від 7 до 18 років, які перебувають у зазначених закладах самостійно. Також можуть бути організовані спеціальні зміни оздоровлення та відпочинку для дітей віком від 4 до 6 років, які перебувають із батьками або іншими законними представниками. Приймання дітей до дитячого закладу здійснюється з урахуванням віку та стану здоров'я дитини.

7. За своєю організаційно-правовою формою дитячий заклад може бути державної, комунальної або приватної форми власності. Дитячий заклад може утворюватися центральними, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами, організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб і за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства.

8. Засновник (власник) дитячого закладу забезпечує його функціонування, комплектування інвентарем, технічним та іншим обладнанням відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Порядок прийому дітей до дитячого закладу

9. До дитячого закладу діти можуть прибувати з батьками або іншими законними представниками чи у складі груп з особами, які їх супроводжують.

10. Приймання дітей до закладу здійснюється на підставі путівки та наявності медичної довідки встановленого зразка, затвердженого МОЗ.

11. Путівка до дитячого закладу – це документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

12. З урахуванням віку та інтересів дітей у дитячому закладі можуть створюватися групи (загони), наповнюваність яких визначається типовими штатними нормативами та державними санітарними правилами і нормами улаштування, утримання і організації режиму діяльності дитячих закладів.

13. Оздоровчо-виховний процес та процес відпочинку у дитячому закладі здійснюється з урахуванням індивідуальних можливостей, інтересів і здібностей дітей, їх віку, психофізичних особливостей та стану здоров'я.

14. Відрахування дитини з дитячого закладу здійснюється за бажанням батьків або інших законних представників чи на підставі медичного висновку про стан здоров'я дитини, що унеможлиблює її перебування в дитячому закладі.

Негайне відрахування дитини із дитячого закладу та відправлення до місця постійного проживання здійснюється за рахунок батьків або інших законних представників на підставі рішення педагогічної ради дитячого закладу у разі неодноразового та/або грубого порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу.

Організація оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку, харчування та медичного обслуговування у дитячому закладі

15. Працівники дитячого закладу відповідно до своїх функціональних повноважень несуть відповідальність за збереження життя та здоров'я дітей, які перебувають в ньому.

16. Надання дітям та працівникам дитячого закладу медичної допомоги на дошпитальному етапі та лікування здійснюється медичними працівниками такого закладу.

Надання дітям та працівникам дитячого закладу невідкладної медичної допомоги, зокрема стаціонарної, здійснюється територіальним лікувально-профілактичним закладом, закріпленим за дитячим закладом.

17. Споруди, будівлі та інші приміщення дитячого закладу повинні відповідати санітарно-гігієнічним нормам та вимогам пожежної безпеки.

У кожному приміщенні на видному місці розміщується план евакуації у разі пожежі чи стихійного лиха, затверджений директором дитячого закладу.

18. Дитячий заклад забезпечує збалансоване харчування дітей, необхідне для їх нормального росту і розвитку, із дотриманням вимог щодо якості та безпеки продукції, визначених нормативними документами.

19. Дитячий заклад може організовувати роботу гуртків, груп та інших творчих об'єднань за межами закладу у місцях, призначених для перебування дітей (спортивні бази, стадіони тощо).

20. У дитячому закладі створюються безпечні умови перебування дитини, забезпечується охорона її життя і здоров'я, особистого майна, надання медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, виконання освітніх програм, організація змістовного дозвілля тощо.

Управління та кадрове забезпечення дитячого закладу

21. Дитячий заклад очолює директор, якого призначає на посаду і звільняє з посади засновник (власник) відповідно до законодавства.

22. Директор здійснює безпосереднє керівництво та контроль за діяльністю дитячого закладу.

23. *Директор дитячого закладу:*

затверджує календарний план роботи, режим дня з урахуванням типу закладу та правила внутрішнього розпорядку для дітей та працівників дитячого закладу;

організовує інструктаж працівників дитячого закладу з техніки безпеки, профілактики травматизму, запобігання нещасним випадкам з дітьми, дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил, а також надання першої невідкладної допомоги;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних, протипожежних норм і правил техніки безпеки;

здійснює контроль за оздоровчо-виховним процесом та процесом відпочинку, забезпечує створення належних умов для оздоровлення та відпочинку дітей;

розпоряджається в установленому порядку майном і коштами дитячого закладу, укладає договори, відкриває рахунки в банках або органах Державного казначейства;

представляє інтереси дитячого закладу на підприємствах, в установах та організаціях;

звітує перед засновником (власником) про результати діяльності дитячого закладу;

видає в межах своїх повноважень накази та розпорядження, організовує і контролює їх виконання;

забезпечує раціональний підбір і розстановку кадрів, затверджує посадові інструкції працівників дитячого закладу та штатний розпис за погодженням із засновником (власником);

вживає заходів заохочення та дисциплінарного впливу до працівників дитячого закладу;

несе відповідальність за виконання покладених на дитячий заклад завдань та за результатами фінансово-господарської діяльності дитячого закладу.

24. У дитячому закладі утворюється педагогічна рада, яку очолює директор дитячого закладу.

25. Педагогічна рада дитячого закладу розробляє календарний план роботи, розглядає питання щодо поліпшення роботи дитячого закладу, аналізує роботу членів педагогічного колективу, підбиває підсумки оздоровчих, відпочинкових змін, приймає рішення про відрахування дітей із дитячого закладу за порушення вимог внутрішнього розпорядку.

26. Робота педагогічної ради проводиться відповідно до потреб дитячого закладу. Засідання педагогічної ради проводяться у разі потреби, але не рідше ніж один раз на зміну.

27. На посади педагогічних працівників приймаються особи, які мають педагогічну освіту.

28. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менш як три роки.

29. Для роботи в дитячих закладах в літній період та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

30. Під час оформлення на роботу працівники дитячого закладу проходять інструктаж з техніки безпеки, профілактики травматизму, запобігання нещасним випадкам з дітьми.

31. З кожним працівником дитячого закладу укладається трудовий договір згідно із законодавством.

Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу відповідно до галузевих тарифних ставок.

Учасники процесу оздоровлення та відпочинку в дитячому закладі

32. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать діти, їх батьки або інші законні представники, працівники дитячого закладу, представники підприємств, установ та організацій – засновників (власників) дитячого закладу, представники професійних спілок та інших об'єднань громадян.

33. *Працівники дитячого закладу мають право на:*

внесення пропозицій щодо поліпшення оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку;

вибір форм підвищення кваліфікації, необхідної для продовження трудової діяльності у такому закладі;

участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування дитячого закладу, у заходах, пов'язаних з організацією оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку;

вибір педагогічно-обґрунтованих форм, методів, засобів роботи з дітьми;

соціальне та матеріальне заохочення за сумлінне виконання покладених обов'язків;

об'єднання у професійні спілки, участь у громадських організаціях, діяльність яких не заборонена законодавством.

34. Працівники дитячого закладу зобов'язані:

педагогічні та медичні – перед початком роботи пройти спеціальну підготовку в порядку, встановленому Мінсім'ямолодьспортом;

під час прийняття на роботу подати документ про проходження обов'язкового медичного огляду, який дає право працювати з дітьми та медичну книжку встановленого зразка;

дотримуватися вимог статуту (положення) дитячого закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку та посадові обов'язки;

берегти життя та здоров'я дітей, захищати їх інтереси, пропагувати здоровий спосіб життя;

виконувати накази і розпорядження директора дитячого закладу.

35. Діти під час перебування у дитячому закладі мають право:

на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини, на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;

на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування;

самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь в освітніх, оздоровчих програмах та програмах відпочинку дитячих закладів;

здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;

отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, зокрема платні;

на раціональне харчування;

брати участь в управлінні дитячим закладом;

звертатися до адміністрації дитячого закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;

у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, зокрема заміни вихователя.

Діти під час перебування у дитячому закладі зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку такого закладу.

36. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

ознайомитися із статутом (положенням) дитячого закладу, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;

захищати права та законні інтереси дитини;

звертатися до адміністрації дитячого закладу, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій, інших органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу.

37. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;

провести з дитиною превентивну роботу із запобігання шкідливим звичкам;

забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;
подавати інформацію працівникам дитячого закладу, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;
відвідувати дитину в дитячому закладі та у строк, визначений у путівці, забрати її з дитячого закладу;
відшкодувати заподіяні дитячому закладу збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;
у разі прийняття рішення педагогічною радою дитячого закладу про дострокове відправлення дитини до місця постійного проживання за порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу відшкодувати витрати, понесені таким закладом, на супроводження дитини до місця постійного проживання.

38. У дитячому закладі може бути утворений орган громадського самоврядування, до складу якого входять засновник (власник), адміністрація дитячого закладу, батьки та діти.

39. У дитячому закладі можуть функціонувати методичні об'єднання, до складу яких входять учасники оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку та спеціалісти певного професійного напрямку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Биковська О.В. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / О.В. Биковська, С.І. Вагнер, В.М. Горбинко, Т.М. Гулечко, О. М. Денисюк; Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді. – К., 2004. – 208 с.
2. Грива О.А. Педагогічна діяльність в дитячому оздоровчому таборі. Я їду працювати до «Артеку»: [навч. посіб.] / О.А. Грива; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Міжнар. дит. центр «Артек». – Сімферополь: Артек: [Сімфероп. міськ. друк.], 2009. – 128 с.
3. Державний соціальний стандарт оздоровлення та відпочинку дітей, затверджений наказом Мінсім'ямолодьспорту України від 13 серпня 2009 р. № 2881 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2009 р. за № 854/16870
4. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 04 вересня 2008 р. № 375-VI.
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35.
6. Соя М. Педагогіка дитячого оздоровчого табору : Метод. рекомендації / М. Соя ; АПН України, Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаника. – Івано-Франківськ : [б.в.], 1997. – 60 с.
7. Технологія виховної роботи в умовах табірної зміни : теорія і практика / ред. О.В. Глушаниця ; М-во освіти України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Укр. держ. екол.-натур. центр учнів. молоді. – К. : Грайлик, 1998. – 120 с.
8. Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2009 р. № 422.

Допоміжна

1. Афанасьев С.П. Что делать с детьми в загородном лагере / Афанасьев С.П., Коморин С.В., Тимонин А.И. – 3-е изд. – Кострома : Вариант, 2001. – 224 с.
2. Балицький О.І. Як поліпшити роботу самоврядування у дитячих оздоровчих закладах : методична збірка / Балицький О.І. – Миколаїв : [б. и.], 2004. – 30 с.
3. Береки В.Є. Подільський «Сонцеграй» : [збірн. ігрових прогр. та метод. реком.] / В.Є. Береки. – Хмельницький, 1999. – 63 с.
4. Вараксин В.Н. Слагаемые мастерства вожатого : учеб.-метод. пособие / В.Н. Вараксин ; науч. ред. В. И. Новикова ; Таганрогский гос. педагогический ин-т. – Таганрог : Издательство Таганрогского государственного педагогического института, 2001. – 134 с.
5. Газман О.С. Педагогика в пионерском лагере : [Из опыта работы всерос. пионер. лагеря «Орленок»] / О. Газман, В. Матвеев. – М. : Педагогика, 1982. – 96 с.

6. Галузинський В.М. Виховна робота в літніх дитячих таборах / В.М. Галузинський, Б.М. Євтух // Педагогіка: теорія та історія. – К. : Вища школа, 1995. – С. 140-142.
7. Горбынко В.Н. Вожатская помогалочка-2 : методические и дружеские советы для новичков и корифеев / В.Н. Горбынко. – Донецк : Вебер, Донецкое отделение, 2007. – 136 с.
8. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел / И.П. Иванов. – М. : Педагогика, 1989. – 206,[2] с.
9. Інформаційно-методичний збірник матеріалів щодо оздоровлення та відпочинку дітей в Україні [на допом. організаторам оздоровл. дітей]. – Київ, 2002. – 146 с.
10. Каникулы: игра, воспитание : о пед. руководстве игровой деятельностью школьников : кн. для учителя / О.С. Газман [и др.] ; под ред. О.С. Газмана. – Москва : Просвещение, 1988. – 160 с.
11. Кириченко Л.М. Організація педагогічної практики у літніх дитячих оздоровчих закладах : метод. рекомендації / Л.М. Кириченко, Н.П. Онищенко, Ю.Г. Підборський, О.М. Сергійчик. – К. : Знання України, 2004. – 60 с.
12. Кузнецов А.М. Дитячий оздоровчий табір: психологічний аспект діяльності : Навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів / А.М. Кузнецов. – Кіровоград : [б.в.], 2004. – 128 с.
13. Ласуков О.А. Лагерный сбор : коллективно-творческие дела, методика, сценарии / О.А. Ласуков. – Донецк : Вебер, Донецкое отделение, 2007. – 372 с. – (В помощь вожатому)
14. Літо для дитини : в 2-х частинах. Частина 1. – К. : Главник, 2007. – 192 с. – (Бібліотечка соціального працівника).
15. Літо для дитини : в 2-х частинах. Частина 2. – К. : Главник, 2007. – 192 с. – (Бібліотечка соціального працівника).
16. Літо. Табір. Вожатий : практи.-зорієнт. навч.-метод. посіб. / авт.- упоряд. Т.А. Нечипоренко. – 4-те вид. (допов. та перероб.). – Вінниця : Спадщина, 2009. – 128 с.
17. Лобачева С.И. Справочник вожатого : организация работы ; дневник вожатого ; предупреждение конфликтов ; игры, тренинги, экскурсии ; советы «бывалых» / С.И. Лобачева, О.Е. Жиренко. – Москва : ВАКО, 2007. – 191 с.
18. Марафон дитячого дозвілля : навч.-метод. посіб. / уклад. Л.О. Дубровська, В.Л. Дубровський, В.В. Ковнер та ін. ; за ред. Л.О. Дубровської. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2007. – 315 с.
19. Методика виховної роботи у літніх оздоровчих таборах / Укладач О.В. Мудрик. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 160 с.
20. Оздоровча та фізкультурно-спортивна робота у літньому таборі : посібник / уклад.: О.М. Ванджура; М-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. – Т. : Горлиця, 2008. – 120 с.
21. Оздоровчий табір радо зустрічає гостей : поради вожатому / [уклад. : Р.М. Твердоступ, Н.С. Таратуга] ; Кіровоград. обл. б-ка для юнацтва ім. О. Бойченка. – Кіровоград, 2009. – 50 с.

22. Організаційно-методичні засади виховної роботи в літніх оздоровчих таборах : метод. посіб. / В.Д. Гаврішко, І.М. Шоробура, Л.А. Машкіна, Н.В. Казакова ; Хмельниц. облдержадмін., Хмельниц. облрада, Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. – Хмельницький : Вид-во ХГПА, 2011. – 255 с.
23. Організація літнього відпочинку дітей і молоді : Навч.-метод. посіб. / Луган. нац. пед. ун-т ім. Т.Шевченка / Уклад.: С.Я. Харченко. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 244 с.
24. Особливості організації і проведення літнього відпочинку школярів : метод. рекомендації / за заг. ред. Т.В. Тарасової. – Тернопіль, 1997. – 172 с.
25. Педагогика школьных каникул : Метод. пособие / М-во образования Рос. Федерации. Гос. науч.-исслед. ин-т семьи и воспитания [и др.]; [Сост. и науч. ред. С.В. Тетерский]. – М. : Акад. Проект, 2003. – 173, [1] с.
26. Пенішкевич Д.І. Методика організації табірної зміни : навч.- метод. посібник / Д.І. Пенішкевич [и др.]; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2004. – 159 с.
27. Рондяк Л.М. Країна Невгамовних: літо у дитячому таборі / Леся Рондяк, Тетяна Мацковська. – Л. : ПАІС, 2010. – 192 с.
28. Рухливі, веселі, винахідливі : дитячі ігри та розваги / упоряд. Г.М. Аксельруд ; худ. В. Зельдес. – К. : Богдана, 1995. – 136 с.
29. Солова В.М. Педагогіка літнього оздоровчого табору : навч.-метод. посібник / В.М. Солова. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2009. – 188 с.
30. Сонячне літо в таборі : навч.-метод. посібник. Ч. 1 / уклад. В.М. Солова [та ін.] ; заг. ред. Н.І. Яковець ; Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2005. – 269 с.
31. Сысоева М.Е. Организация летнего отдыха детей : учебно-методическое пособие / Сысоева М.Е. – М. : Владос, 1999. – 176 с.
32. Титкова Т.В. Настольная книга вожатого в детском оздоровительном лагере / Т.В. Титкова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2003. – 320 с.
33. Фридман М.Г. Спортивно-оздоровительная работа в детских лагерях : кн. для организаторов внеклас. работы / М.Г. Фридман. – М. : Просвещение, 1991. – 207 с.
34. Чернишова Г.Ф. Двадцять один день з життя загонового вожатого : метод. посібник для вихователів, педагогів-організаторів дитячих оздоровчих закл., викладачів і студ. вищих навч. закл. I-II і III-IV рівнів акредитації / Г.Ф. Чернишова, І.О. Гуппал. – Суми : ВАТ «СОД» ; Суми : Козацький вал, 2003. – 192 с.
35. Шаламова Л.Ф. Кипарис-12: Вожатый – старт в профессию: учебно-методич. пособие для доп. проф. образования кадров, занятых в сфере гос. молодежной политики / Л.Ф. Шаламова, А.Ю. Ховрин. – М. : Пед. об-во России, 2005. – 192 с. – (Библиотека журнала «Вожатый века»).

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;

2. <http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;
3. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
4. <http://www.dnpb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
5. <http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;
6. <http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;
7. <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua/> – Офіційний сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»;
8. <http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;
9. <http://vozhatim.org.ua/> – сайт для вожатих України;
10. <http://summercamp.ru/> – «МетодВики для Вожатых» – ресурс для вожатих дитячих оздоровчих таборів;
11. <http://www.vozhatyj.ru/> – дитячий відпочинок, літній табір. Туризм і канікули.

ЗМІСТ

Мета та завдання організаційно-виховної практики.....	3
Програма організаційно-виховної практики.....	4
Організація практики.....	10
Підведення підсумків організаційно-виховної практики в університеті.....	10
Пам'ятка студентам щодо проходження організаційно-виховної практики.....	13
Зразок оформлення заяви для проходження організаційно-виховної практики.....	14
Вимоги щодо оформлення звітної документації з організаційно-виховної практики.....	15
Орієнтовна посадова інструкція вожатого, вихователя ДЗОВ.....	20
Рекомендації вожатим з профілактики травматизму та упередження нещасних випадків з дітьми і учнівською молоддю, які перебувають на відпочинку в ДЗОВ.....	22
Нормативно-правова база діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.....	25
Рекомендована література.....	44

Навчальне видання

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ
У ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ**

Методичні рекомендації студентам-практикантам

Укладач:

Балацинова Алла Дмитріна,
кандидат педагогічних наук, доцент

Загальна редакція:

Золотухіна Світлана Трохимівна,
доктор педагогічних наук, професор

Комп'ютерна верстка: Балацинова А.Д.

Коректор: Балацинова А.Д.

Підписано до друку 17.01.2014. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.2,46. Наклад 20 прим.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
61002, Україна, м. Харків, вул. Артема, 29